

Quddiem l-Arbitru Sostitut għas-Servizzi Finanzjarji

Każ Nru 380/2016

NQ

v.

GlobalCapital Financial Management Ltd.

(C30053)

Seduta tal-14 ta' Mejju 2018

L-Arbitru Sostitut:

1. Ra l-ilment tas-27 ta' Lulju 2016 fejn l-ilmentatriċi qiegħda tgħid *inter alia* illi:

1.1. Hija mara ta' 85 sena, b'edukazzjoni elementari, li baqgħet xebba, qatt ma ħarġet taħdem u li la tifhem, la taqra u lanqas taf titkellem bl-Ingliż. Ma tipperċepixxi l-ebda pensjoni. Kienet tgħix ma ħuha, *NN*, li kien imantniha mid-dħul tiegħu, sakemm miet fis-27 ta' April 2006;

1.2. Wirtet lil ħuha *NN*, li fost affarijiet oħra ħallielha madwar Lm27,000 f'depożitu bankarju, u marret għand il-GlobalCapital Financial Management Ltd. (is-Socjetà Konvenuta) għal parir professjonali rigward kif l-aħjar li tinvesti dawn il-flus, biex tiġġenera dħul (peress li ma kellhiex pensjoni) mingħajr ma tipperikola l-kapital. Fl-istess ħin xtaqet li l-investimenti jkunu likwidi biżżejjed f'każ ta' emergenza;

1.3. Qatt ma kellha flus il-bank f'isimha u qatt qabel ma kienet għamlet investimenti;

1.4. F'Ottubru u Novembru 2006, Lorna Pace, ufficjal tas- Socjetà Konvenuta tatha parir biex tinvesti Lm13,500 fi *Aberdeen Global European High Yield Fund* u daqshekk ieħor fi *The Protected Asset TEP Fund 2* ('TEP 2'). Ms Pace qaltilha li t-TEP 2 kellu l-kapital garantit u dħul f'imgħax ta' Lm914 fis-sena. Hi mxiet mal-pariri ta' Ms Pace u investiet fi 25,826.94 ishma b'valur ta' €31,005.25 (fit-TEP 2);

1.5. It-TEP 2 ġie pprezentat lill-Ilmentatriċi bħala prodott *low risk*;

1.6. Fl-2008 ilmentat verbalment mas-Soċjetà Konvenuta li ma rċevietx dħul mit-TEP 2. Wara dan l-ilment is-Soċjetà Konvenuta pproċediet biex tbiegħ parti mill-kapital (1297.69 *units* għal 1,561.86) u b'hekk ingħatat impressjoni li kienet qiegħda tircievi xi imgħax, meta fil-fatt kienu bejgħ mill-kapital;

1.7. Il-*Financial Conduct Authority* tar-Renju Unit f'Novembru 2011 kkunsidrat it-TEP 2 bħala *high risk* u *unsuitable for the mass retail market*;

1.8. F'Settembru 2012 rċeviet *Investment Valuation*, skont liema *valuation* l-investment tagħha fit-TEP2 niżel bi €8000, ekwivalenti għal 35% tal-akkwist. Dan apparti li l-ebda dħul ma tħallas mid-data tal-akkwist. Kitbet lis-Soċjetà Konvenuta iżda dawn ma rrispondewhiex, qabel ma intervjena l-*MFSA Consumer Complaints Office*. Eventwalment l-ilment eskala sakemm fit-12 ta' Frar 2014, l-*MFSA* sabet favuriha u rrakkomandat li s-Soċjetà Konvenuta tirrifondiha l-kapital tagħha, bl-imgħaxijiet;

1.9. Ir-rakkomandazzjoni tal-*MFSA Consumer Complaints Unit* ma ġietx implimentata mis-Soċjetà Konvenuta. Għalhekk ġie intavolat dan l-ilment quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji, sabiex:

i. Jiddikjara li l-ilment sottomess minn NQ kontra s-Soċjetà Konvenuta, l-GlobalCapital Financial Management Ltd., jikkostitwixxi każ fejn din tal-aħħar ma mxietx fl-aħjar interess tal-klijenta tagħha, NQ, kif ukoll naqset mill-obbligi fiduċjarji tagħha fil-konfront tal-istess klijenta, inkluż l-obbligi naxxenti minn Artikoli 1124A u 1124B tal-Kodiċi Ċivili. Dan meta s-Soċjetà Konvenuta tat parir lill-klijenta tagħhom biex tinvesti fil-PATD TEP Fund No. 2 għall-valur ta' €31,005.26 fis-16 ta' Novembru 2006;

ii. Jiddikjara li l-istess komportament tas-Soċjetà Konvenuta jikkostitwixxi *investment misselling* u dan peress illi l-investment ma setax jiġi kkunsidrat bħala li huwa idoneju u addattat għall-investitur, u dan għaliex dan il-*misselling* u *unsuitable advice* ġie sostanzjat u ppruvat abbażi tar-raġunijiet kollha jew uħud minnhom, kif ser jingħad:

a. l-investment rakkomandat fit-TEP2 ma kienx konsistenti u kompatibbli maċ-ċirkostanzi personali, lanqas mal-objettivi finanzjarji u lanqas mal-attitudni ta' riskju tal-ilmentatur, filwaqt li kien imur lil hinn mit-telf li kienet tiflaħ issofri jew il-*loss absorption capacity* tagħha;

b. l-investment rakkomandat fit-TEP 2 ma kienx in linja mat-tagħrif fl-investment u l-esperjenza fl-investimenti tal-Ilmentatur, u allura l-ilmentatur ma setgħetx tkun f'pożizzjoni li tifhem u tapprezza r-riskji involuti fl-investment rakkomandat, u b'dana

kollu jirriżulta li ma setgħetx tiegħu deċiżjoni infurmata meta intalbet tikkonferma o meno l-investment suggerit;

c. l-investment rakkomandat kien intiz għal investituri ta' esperjenza u mhux għal waħda bħalma kienet l-ilmentatur li qatt qabel f'ħajjitha ma kienet daħlet għal xi investment, sempliċi kemm hu sempliċi, u kienet fl-aktar sitwazzjoni kritika u vulnerabbli meta kien għadu kif miet ħuha u kellha tibda tiegħu dan it-tip ta' deċiżjonijiet ekonomiċi f'età daqshekk avvanzata minkejja li lanqas kellha l-aktar edukazzjoni formali, iżda tabilhaqq kienet inalfabeta, u allura altru li ma kienitx eligibbli għal investment bħal dan;

d. l-investment rakkomandat kien b'mod negligenti pprezentat mis-Socjetà Konvenuta bħala li huwa '*low risk*' meta fil-fatt huwa wieħed tat-tip TLPI u jikkonsisti f'investment kumpless u ta' riskju għoli.

iii. Jiddikjara u jiddeċiedi li s-Socjetà Konvenuta tiġi ordnata li tikkompensa lill-ilmentatur u tirrorintegraha fil-pożizzjoni finanzjarja tagħha precedenti għal dan l-investment fit-TEP 2, u dan billi jiġi restitwit il-kapital oriġinali investit ta' €31,005.25, meno l-bejgħ parzjali ta' €1,561.86, flimkien mal-imgħaxijiet kif qed jintalab hawn taħt;

iv. Jiddikjara u jiddeċiedi li s-Socjetà Konvenuta tiġi ordnata tħallas imgħax b'rata raġonevoli kif ġej:

a. għall-perjodu bejn is-16 ta' Novembru 2006 sat-2 ta' Marzu 2008 fuq is-somma inizzjalment investita fit-TEP 2 ta' €31,005.26; u

b. għall-perjodu bejn it-3 ta' Marzu 2008 sat-12 ta' Frar 2014 (id-data tal-ittra konklussiva tal-MFSA dwar l-ilment tal-Ilmentatur u d-data li fiha l-MFSA irrakkomandat lis-Socjetà konvenuta biex tħallas kumpens konsistenti fir-restituzzjoni tal-kapital u fil-ħlas tal-imgħax, iżda giet injorata) fuq is-somma oriġinarjament investita ta' €31,005.26 meno l-bejgħ parzjali ta' €1,561.86, li tiġi somma ta' €29,443.39.

Bil-ħsieb li dejjem tkun raġonevoli u ekwu fit-talbiet illi tagħmel, l-ilmentatur umilment titlob u tissuggerixxi li rata ta' imgħax ekwa għal dan il-perjodu partikolari għandha tkun waħda ekwivalenti għal rendiment li kien dak iż-żmien ikun kumpatibbli mal-attitudni ta' riskju kawt tagħha u li kien jikkostitwixxi investment idonju għaliha, bħal ma kien ikun ir-rendiment annwali/*yield to maturity* fuq *bonds* tal-Gvern Malti ta' 10 snin u li seta' nxtara fl-istess żmien, jiġifieri fis-16 ta' Novembru 2006. Ir-rata f'każ bħal dan kienet ta' 4.29% *per annum* fil-każ tal-4.80% MGS 2016 Tranche II, kif evidenzjat minn dokument maħruġ mill-Bank Ċentrali ta' Malta li juri l-prezzijiet u l-*yields to maturity* (jew rendiment annwali effettiv) għal *bonds* tal-Gvern għal dik il-għurnata partikolari, Dokument T hawn meħmuż;

c. għal perjodu bejn it-13 ta' Frar 2014 (u allura d-data ta' minn meta r-rakkomandazzjoni tal-MFSA tat-12 ta' Frar 2014 biex tħallas il-kapital u l-imgħax sofrut mill-ilmentatur giet injorata għal kollox) sal-ġurnata tal-ħlas effettiv fuq is-somma inizzjali investita ta' €31,005.26 meno l-bejgħ parzjali ta' €1,561.86, jiġifieri €29,443.39, bir-rata statutorja ta' 8% pa ai termini tal-Kodiċi Ċivili jew kif l-Onorabbli Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji jidhiru xieraq, ekwu, ġust u opportun.

v. Jiddikjara u jiddeċiedi li simultanament mal-pagamenti kif jintalab f'Paragrafi ii, iii u iv hawn fuq, jew kif jiġi ordnat mill-Onorabbli Arbitru, l-ilmentatur għandha tittrasferixxi it-titlu legali u benefiċjali fl-investiment li hu is-sugġett ta' dan l-ilment, jiġifieri it-Tep Fund No 2 għal valur nominali ta' €29,443.39, lis-Socjetà Konvenuta, flimkien ma' surroga favur u a benefiċċju tal-istess Socjetà Konvenuta tad-drittijiet kollha residwi li għandha fl-istess investiment, inkluż id-drittijiet litigjużi, u sia dawk akkwistati b'operazzjoni tal-ligi kuntratt jew kwalsiasi mod ieħor.

Bl-ispejjeż għas-Socjetà Konvenuta.

2. Ra r-risposta tas-Socjetà Konvenuta li giet intavolata fil-25 ta' Awwissu 2016, f'liema risposta issottomettiet:

i. Illi preliminarjament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, it-talbiet tal-ilmentatriċi in kwantu bbażati fuq responsabbiltà extra kontrattwali huma preskritti a tenur tal-art. 2153 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

ii. Illi preliminarjament u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, t-talbiet tal-ilmentatriċi in kwantu bbażati fuq responsabbiltà kontrattwali huma preskritti a tenur tal-Artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

iii. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, l-ewwel (1) talba tal-ilmentatriċi hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-Socjetà intimata mxiet fl-aħjar interess tal-klijenta tagħha u s-socjetà intimata ma naqsitx mill-obbligi legali tagħha meta bħala intermedjarja liċenzjata taht l-Att Dwar Servizzi ta' Investiment (Kap. 370) bieghet il-prodott '*The Protected Asset TEP Fund No.2-EUR*' lill-ilmentatriċi kif allegat minnha;

iv. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, t-tieni (2) talba tal-ilmentatriċi hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-Socjetà intimata tiċhad bl-aktar mod kategoriku illi l-komportament tagħha jikkostitwixxi *investment misselling u unsuitable advice* kif allegat mill-ilmentatriċi u tafferma illi fil-mument li l-ilmentatriċi akkwistat l-investimenti in kwistjoni, dan l-investiment fl-isfond tal-informazzjoni li kienet teżisti dwaru u abbażi tal-informazzjoni li kellha s-Socjetà intimata mingħand l-ilmentatriċi

stess kellu l-premessi kollha sabiex fil-fehma raġjonevoli tas-Socjetà intimata jinbiegħ lill-ilmentatriċi;

Illi l-allegazzjonijiet tal-ilmentatriċi f'subinciz (i) u (ii) fit-tieni talba tagħha huma kollha kkontestati;

Illi di piu' rigward is-subincizi (i) u (ii) tat-tieni talba jirriżulta, inter alia, mid-dokumenti ipprezentati mill-ilmentatriċi mal-ilment tagħha bħala Dok I.ii (*Experienced Investor Declaration Form*) u Dok. I.i (*File Note*), u iffirmati minnha stess, illi l-ilmentatriċi kellha l-esperjenza u t-tagħrif neċessarju sabiex tifhem ir-riskji relatati mal-investimenti in kwistjoni;

Illi rigward is-subinciz (iii), l-allegazzjonijiet tal-ilmentatriċi huma kkontestati. Illi fost affarijiet oħra, l-ilmentatriċi ddikjarat fl-*Experienced Investor Declaration Form* iffirmata minnha stess, illi hija '*A person who has reasonable experience in the acquisition and/or disposal of funds of a similar nature or risk profile, or property of the same kind as the property, or a substantial part of the property to which the Professional Investment Fund in question relates*' u li '*I hereby confirm that I am eligible to be treated as an 'Experienced Investor' in light of the positive response(s) that I have given to the criteria above.*'

Illi rigward is-subinciz (iv), mingħajr preġudizzju għall-premess, is-Socjetà intimata tiċhad fermament illi hija b'xi mod irrakkomandat l-investimenti '*b'mod negligenti*'; illi bħala fatt lanqas ma jirriżulta illi fiż-żmien li fih sar l-investment in kwistjoni mill-ilmentatriċi dan kien meqjus bħala investment ta' riskju għoli u/jew kumpless kif allegat mill-ilmentatriċi (mingħajr ma lanqas biss tispjega fuq liema bażi tasal għall-konklużjoni fl-ilment tagħha illi l-investment kien wieħed ta' riskju għoli u/jew kumpless); inoltre u mingħajr preġudizzju għall-istess premiss anki kieku, għall-grazzja tal-argument biss, l-investment kien wieħed kumpless b'daqshekk ma jfissirx li dan ma setax jinbiegħ lill-ilmentatriċi skont ir-regoli viġenti fiż-żmien in kwistjoni;

v. Illi fil-mertu u mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, t-talbiet l-oħra tal-ilmentatriċi bin-numri tlieta (3), erbgħa (4) u ħamsa (5) huma infondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-Socjetà intimata mhix responsabbli versu l-ilmentatriċi għal ebda telf jew dannu li setgħu ġew sofferti mill-ilmentatriċi, u lanqas ma hija responsabbli għal ebda reintegrazzjoni la minħabba xi nuqqas fit-twettiq tal-obbligi legali tagħha fil-konfront tal-ilmentatriċi, la minħabba xi komportament negligenti u/jew abbużiv, la minħabba xi '*investment misselling*' u lanqas minħabba xi komportament ieħor kif allegat fl-ilment tal-ilmentatriċi u għalhekk is-Socjetà intimata ma għandhiex tiġi kkundannata tħallas l-ebda ammont in linea ta' telf, dannu jew reintegrazzjoni lill-ilmentatriċi u t-tabiet fl-ilment tal-ilmentatriċi għandhom jiġu respinti;

vi. Illi mingħajr preġudizzju għall-eċċezzjonijiet l-oħra, t-talba bin-numru erbgħa (4) tal-ilmentatriċi hija kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt; illi apparti l-fatt li la l-kapital u lanqas id-dħul jew tkabbir kapitali ma kienu garantiti mis-Socjetà intimata, jiġi sottomess illi l-ilmentatriċi għamlet l-investment *de quo* fl-2006 jiġifieri ftit snin biss qabel l-akbar kriżi fis-swiegq finanzjarji li rat id-dinja mis-snin 1930 'l hawn. Għalhekk tenut kont tal-andament tas-swiegq finanzjarji fiż-żmien in kwistjoni, l-ilmentatriċi ma tistax tassumi illi kieku investiet flusha f'investment ieħor il-kapital tagħha kien ser jibqa' sħiħ /jew li kienet ser tagħmel xi dħul għaž-żmien kollu tal-investment tagħha kif qed issostni l-ilmentatriċi;

vii. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż ta' dawn l-istanzi għandhom jiġu sopportati mill-ilmentatriċi.

3. Ra u kkunsidra sew il-*Fatti rigward l-Istqarrija tal-Każ u L-Ilment* li giet mehmuża mar-risposta tas-Socjetà Konvenuta li giet intavolata fil-25 ta' Awissu 2016.

4. Sema' x-xhieda.

5. Ra u kkunsidra n-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

6. Ra l-atti u d-dokumenti l-oħra tal-każ.

7. Jikkunsidra:

7.1. L-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni

Is-Socjetà Konvenuta intavolat żewġ eċċezzjonijiet dwar il-preskrizzjoni, waħda bbażata fuq l-artiklu 2153 tal-Kap. 16, u l-oħra fuq l-artiklu 2156(f) tal-istess Kodiċi Ċivili.

L-artiklu 2153 jesiġi illi '*L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn.*'

Min-naħa l-oħra, skont l-artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili, '*L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin:*

(-----)

(f) l-azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku;

L-ewwel punt li jrid jiġi deċiż huwa jekk kienx hemm relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet, u jekk l-allegati nuqqasijiet jappartjenux mar-relazzjoni kuntrattwali. Il-partijiet daħlu f'dettall konsiderevoli fin-noti ta' sottomissjonijiet rispettivi tagħhom. Minn dan kollu, kif ukoll minn sħarriġ ulterjuri li għamel l-Arbitru Sostitut, irriżulta illi:

i. f'deċiżjonijiet oħra bħall-Każ Nru 385/2016, l-Arbitru ddecieda mingħajr l-icken dubju li l-preskrizzjoni ta' sentejn ma tgħoddx f'każijiet bħal dan;

'Huwa evidenti li r-relazzjoni bejn l-ilmentatur u l-provditur ta' servizz hija ta' natura kummerċjali u bbażata fuq relazzjoni kummerċjali. Il-provditur tas-servizz ta servizz bi ħlas lill-ilmentatur u din ir-relazzjoni hija wkoll regolata bil-Kap. 378 tal-Liġijiet ta' Malta peress li hija relazzjoni bejn konsumatur u, f'dan il-każ, provditur ta' servizz ta' investiment.

Il-provditur offra servizz kummerċjali lill-ilmentatur bi ħlas u żgur li din it-tranzazzjoni ħolqot rabta kuntrattwali bejn l-ilmentatur u l-provditur tas-servizz. Għalhekk il-preskrizzjoni applikabbli hija dik ta' ħames snin kif joħroġ mill-Artiklu 2156(5) tal-Kodiċi Ċivili.'

ii. fis-sentenza *Ciscaldi v. Global Capital Financial Management Limited* (Rikors 402/14MH) l-Onorabbli Qorti ikkonkludiet illi l-ewwel żewġ talbiet huma ta' natura akwiljana u għalhekk huma preskritti:

'L-artikolu 2153 tal-Kap 16 jipprovi hekk -

"2153. L-azzjoni għall-ħlas tal-ħsarat mhux ikkaġunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' sentejn."

Intqal hekk fil-każ Mario Pace vs Corinthia Palace Hotel Company Limited et deċiż fit-13 ta' Ġunju 2013-

"Is-Socjetajiet konvenuti qed jeċċepixxu li l-azzjoni attriċi hi preskritta bi skadenza ta' sentejn skont l-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili. Dan l-artikolu jippreskrivi b'terminu ta' sentejn l-azzjonijiet kollha għad-danni li jirriżultaw minn delitt jew kważi-delitt. L-attur da parti tiegħu jsostni li l-artikolu invokat mhux applikabbli peress li l-azzjoni tagħha hi waħda kuntrattwali.....

[.....]

Hu ribadit fil-ġurisprudenza tagħna li għall-finijiet ta' preskrizzjoni, il-liġi tagħraf tliet għamliet ta' azzjoni għad-danni, u jiġifieri: (a) azzjoni dwar ħsarat imnisla minn għemil li jikkostitwixxi reat, f'liema każ iż-żmien tal-preskrizzjoni huwa dak imfisser mil-liġi biex issir l-azzjoni kriminali dwar l-istess reat (regolat bl-art.2154(1) tal-Kap.16); (b) azzjoni għall-ħsarat imnislin minn delitt jew kwazi-delitt ('l hekk imsejha culpa aquiliana), f'liema każ il-preskrizzjoni hija ta' sentejn - prinċipju rifless fl-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili; u (c) azzjoni għall-ħsarat imnisla minn nuqqas ta' twettiq ta' kuntratt li mhux imfisser f'att pubbliku, f'liema każ il-preskrizzjoni hija dik ta' hames snin;

Hu għalhekk paċifiku li illi l-preskrizzjoni bjennali prevvista mill-Artikolu 2153, tal-Kodiċi Ċivili tikkolpaxxi "l'azione per risarcimento del danno derivante dal fatto illecito, e non quello del risarcimento del danno contrattuale, soggetta quest'ultima azione alla prescrizione confacente al determinato contratto" (Kollez. Vol. XXVIII P I p 726).

*Illi, għalhekk, il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili, minbarra li ma tapplikax għall-ħsara maħluqa minn għemil li jikkostitwixxi reat, lanqas ma tapplika fejn l-allegata ħsara titnissel minn ksur ta' patt kuntrattwali (Ara per eż. "**Calafato vs Muscat**", deċiża fil-5 ta' Frar, 1895 (Vol. XV.44); "**Naudi vs Zammit**", deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fid-9 ta' Marzu, 1925 (Vol. XXVI.I.54), "**Calleja vs Xuereb**", deċiża minn din il-Qorti fl-10 ta' Mejju, 1982). Fil-kawża "**Borda vs Arrigo Group of Hotels et**", deċiża minn din il-Qorti fil-15 ta' Jannar, 1999, ġie konfermat li l-preskrizzjoni applikabbli tkun ta' hames snin jekk id-danni huma riżultat ta' inadempjenza ta' obbligazzjoni.*

*Il-kwistjoni in eżami hija jekk il-kolpa fil-każ prezenti kinetx kontrattwali jew extra - kontrattwali/aquiliana naxxenti mid-delitt jew kwazi delitt. L-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawża "**Joseph Busuttil v Emmanuel Schembri**" deċiża fid-19 ta' Frar 1954 per Sir. Luigi Camilleri, irriteriet li wieħed mill-kriterji sabiex jiġi deċiż jekk il-fatt hux kolpa kontrattwali jew aquiliana, vwoldiri li, meta hemm kuntratt, il-kolpa tista' tkun aquiliana biss meta l-fatt ikun indipendenti u awtonomu mir-rapport kontrattwali. (enfasi ta' din il-Qorti.) Din il-Qorti irriteriet li fatt ta' negligenza u imperizja li jikkostitwixxi inadempjenza kontrattwali, li jista' ikun non factum jew anke male factum ma tistax tkun kolpa aquiliana imma damnum injuria datum li jista' isir fl-okkażjoni ta' kuntratt. Il-Qorti ċċitat Laurent li jgħallem "Il delitto e' una lesione dell'ordine pubblico, e parimenti il quasi delitto interessa la sicurezza delle persone.... la cosa e' affatto diversa in materia di obbligazioni convenzionali. L'inadempimento di impegni da taluno stipulati non produce che un danno pecuniario."*

Din il-Qorti tagħmel riferenza wkoll għall-awturi Baudry-Lacantinerie li jgħidu "La prescrizione dell'azione pubblica non si applica all'azione civile se non quando questa abbia esclusivamente per base un crimine, un delitto, una contravvenzione; e' inapplicabile quando l'azione all'infuori di un fatto delittuoso, ha la sua base in un contratto anteriore a questo fatto o in una disposizione di diritto civile."

*Hu ammess il-konkors bejn ir-responsabbiltà kontrattwali u dik extra kontrattwali. Kif ġie deċiż fis-sentenza fil-kawża fl-ismijiet "**Vassallo vs Mizzi et**", deċiża fid-9 ta' April 1949, (Vol. XXXIII.II.379) il-Qorti kkunsidrat illi "l-ħtija meta tiġi kkunsidrata fl-entità tagħha, hija waħda; u taħt dan l-aspett ma hemmx distinzjoni bejn kolpa kontrattwali u dik komunement imsejha aquiliana, li titnissel minn delitt jew kwazi delitt. Id-differenza bejniethom tinsab fil-kawża u fil-grad. In kwantu għall-kawża, il-ħtija kontrattwali tippresupponi obbligazzjoni pre-eżistenti li magħha hija marbuta; mentri l-ħtija aquiliana tippresupponi fatt li minnu titnissel 'ex nunc'. In kwantu għall-grad id-differenza hija risposta fl-estensjoni tar-responsabbilita' fis-sens illi fil-kolpa kontrattwali wieħed jista' jirrispondi ta' ħtija ħafifa skont il-każ, mentri fil-kolpa aquiliana r-responsabbiltà testendi ruħha b'mod li dwarha ma hemmx grad."*

*Ukoll fil-każ fl-ismijiet "**Arthur George Lambert et vs Anthony Buttigieg pro et noe et.**" (deċiża fit-18 ta' April 1963 – (Vol. XLVII.III.1110) ġie deċiż li "ma hemm xejn inkompatibbli bejn responsabbiltà kontrattwali u ħtija aquiliana ... jista' jkun hemm materja ta' delitt jew kwazi delitt anke f'materja ta' obbligazzjonijiet konvenzjonali; f'liema ipotesi l-parti lesa jista' jkollha żewġ azzjonijiet – dik nascenti minn htija contrattuale u dik nascenti minn ħtija extra contrattuale."*

Fil-każ ta' azzjoni għad-danni nascenti mir-responsabbiltà contrattuale l-attur għandu jipprova li huwa kellu favur tiegħu dik l-obbligazzjoni kuntrattwali u li l-konvenut kien inadempjenti fl-esekuzzjoni ta' dik l-obbligazzjoni fil-konfront tal-istess attur. B'hekk ir-responsabbiltà għad-danni tirriżulta mir-rabta ġuridika jew nuqqas tagħha, u dana skont il-każ, li hemm bejn il-partijiet kontendenti.

L-awtur Andrea Torrente jagħti eżempju ċar sabiex ikun jista' jagħraf id-distinzjoni bejn rabta kontrattwali li tagħti lok għar-responsabbiltà contrattuale u n-nuqqas ta' rabta kontrattwali li tagħti lok għar-responsabbiltà extra contrattuale. Din iċ-ċitazzjoni hija ċitata f'diversi sentenzi reċenti tal-Qrati tagħna u, għall-iktar ċarezza, qed tiġi hawnhekk abbraccjata wkoll minn din il-Qorti:

"Se io viaggio in tram, e, quindi, ho concluso un contratto di trasporto, e mi ferisco in un incidente, e' sufficiente che io provi di essermi trovato nel tram e di essere stato ferito. Se, invece, mentre passo per la strada, sono investito dal tram, ho l'onere di provare non

soltanto l'incidente, ma anche il dolo o la colpa del vettore o dei suoi agenti". L-awtur jispjega li fl-ambitu tar-responsabbiltà "extra contrattuale ... un rapporto obbligatorio ancora non esiste tra le parti ed essa consiste nella trasgressione di un dovere generico di contegno."

Applikati għall-każ odjern, il-Qorti tqis li l-ewwel żewġ talbiet attriċi m'humhiex riferibbli għal ksur da parti tas-Socjetà konvenuta tal-obbligi kuntrattwali per se iżda għall-allegat ksur tal-liġi, senjatament l-artikoli 51A, 51B, 51C, 51D u 51E tal-Kap 378 tal-Liġijiet ta' Malta (l-ewwel talba) u l-allegat ksur tad-dmirijiet fiduċjarji tagħha skont il-liġi u tal-iStandard Licence Conditions u Regolamenti dwar l-Investimenti tal-MFSA (it-tieni talba).

Għaldaqstant, fir-rigward ta' dawn iż-żewġ talbiet, il-culpa attribwita hija waħda akwiljana. Isegwi għalhekk li għalihom hija applikabbli l-preskrizzjoni ta' sentejn a tenur tal-artikolu 2153 tal-Kap 16.'

iii. fis-sentenza 'Kissaun v. GlobalCapital Financial Management Limited' (Rikors 323/2014AF deċiża fl-1 ta' Ġunju 2017) l-Onorabbli Qorti minn paġna 34 sa paġna 37 tidhol f'dettall konsiderevoli inkluż studju ta' każistika, u b'konklużjoni f'paġna 37 teskludi il-ħtija akwiljana:

'Il-preskrizzjoni skont l-artikolu 2153 tal-Kodiċi titlaq mill-premessa li l-attur ikun qiegħed jallega ħtija akwiljana fil-konfront tal-konvenut. Madanakollu, fil-każ tal-lum huwa evidenti mill-premessi u talbiet attriċi li l-azzjoni odjerna m'hijjex ibbażata fuq fatti u ċirkostanzi previsti mill-artikoli 1031 u 1032(1) tal-Kodiċi Ċivili.

Fil-fehma tal-Qorti t-talbiet attriċi huma bbażati fuq l-artikoli 1125 u 1135 tal-Kodiċi Ċivili in kwantu li huma msejsa fuq ir-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet u mhux ħtija akwiljana. L-attur jallega li sofra danni konsistenti fit-telf tal-flus investiti konsegwenza tal-inadempjenza kuntrattwali tas-Socjetà konvenuta fir-rwol tagħha ta' intermedjarja liċenzjata taħt l-Att Dwar Servizi ta' Investiment in kwantu li mal-attur kellha relazzjoni ta' professjonista u klijent. L-attur stess iżid ukoll illi s-Socjetà konvenuta naqset fl-obbligi fiduċjarji tagħha lejha.

L-attur jallega li s-socjetà konvenuta naqset fl-obbligi legali tagħha lejha bħala intermedjarja liċenzjata taħt l-Att Dwar Servizi ta' Investiment kif ukoll taħt l-Att dwar l-Affarjiet tal-Konsumatur. Dan kollu juri biċ-ċar illi dak li qiegħed jitlob l-attur m'humix danni emanenti minn delitt jew kwazi delitt, imma bbażata fuq allegazzjoni li s-Socjetà konvenuta naqset fl-obbligi kuntrattwali tagħha inkluż li ma ssodisfatx it-termini tal-liġi applikabbli, u allura, in-natura tal-azzjoni hija waħda' ta' inadempiment ta' obbligu legali impost fuqha rizultat tar-relazzjoni kuntrattwali ta' bejniethom u mhux danni akwiljani.

Minkejja li huwa minnu li l-attur jallega li l-konvenuta kisret diversi disposizzjonijiet tal-liġi u li aġġixxiet b'nuqqas ta' ħila u sengħa, traskuraġni u negligenza, huwa jispjega li dan in-nuqqas seħħ fit-twettiq tal-inkarigu tagħha u u b'nuqqas ta' ħarsien tad-dmirijiet fiduċjarji u ċertament mhumiex ibbażati fuq ħtija akwiljana.

Il-Qorti ssib illi ladarba l-ħsara li l-attur jgħid illi ġarrab tinsilet proprju mill-patti kuntrattwali u obligazzjonijiet fiduċjarji li huwa jgħid li s-socjetà konvenuta naqset milli tħares, il-preskrizzjoni applikabbli f'dan il-każ m'hijjex dik imsemmija mis-socjetà konvenuta.'

L-Arbitru Sostitut se jgħaddi biex jikkunsidra l-eċċezzjonijiet preliminari fost affarijiet oħra fid-dawl tas-sentenzi hawn fuq citati. Kronoloġikament, il-*Confidential Client Profile* sar f'Awissu 2006, u Ms Lorna Pace tatha l-parir fhiex tinvesti f'Ottubru u Novembru 2006. Ovvjament, Ms Lorna Pace, kellha f'idejha il-*Confidential Client Profile* u ggwidat lill-Ilmentatriċi abbażi ta' kif imtela' dan id-dokument.

L-*Account Opening Form and Client Profile*, il-*Confidential File*, l-*Experienced Investor Declaration* huma kollha parti mill-kuntratt, parti mir-relazzjoni kontrattwali ta' bejn l-Ilmentatriċi u s-Socjetà Konvenuta. Dan jirriżulta mill-*interpretation section* tal-*Confidential File* innifsu:

'AGREEMENT' means this agreement, including the Application Form and the Confidential Client Profile annexed hereto, entered into between the Company and the Client upon the signing of the Application Form by the Client and a duly authorised representative of the Company.'

Mhemmx dubju li anke is-*Sale Contract Note* hija parti mill-kuntratt. Id-dokument li permezz tiegħu l-Ilmentatriċi ġiet klassifikata bħala *Experienced Investor* huwa parti mill-kuntratt.

L-Ilmentatriċi qiegħda tallega fost affarijiet oħra, li l-formoli in kwistjoni ma mtlewx kif suppost, li hi ġiet ikklassifikata bħala *Experienced Investor* meta fil-fatt ma kienitx, eċċ, kif spjegat aktar 'il fuq. Sar kuntratt, u r-relazzjoni ta' bejn il-partijiet hija bla dubju waħda kuntrattwali. L-allegazzjonijiet huma kjarment ibbażati wkoll fuq ir-relazzjoni kuntrattwali ta' bejn il-partijiet. L-allegazzjonijiet jinkludu illi s-Socjetà Konvenuta ma ħaditx ħsieb l-interessi tal-Ilmentatriċi **anke hi u timla il-formoli**, li naqsu mill-obbligazzjonijiet legali tagħhom fil-*profiling* tagħha. Il-kuntratt (allegatament) huwa

erroneju jekk, per eżempju, hi ġiet ikklassifikata bħala *Experienced Investor* meta fil-fatt ma kienitx.

Il-mili tal-*Account Opening Form and Client Profile*, il-*Confidential File*, l-*Experienced Investor Declaration* huma parti mir-relazzjoni kuntrattwali. Il-mili tal-kuntratt irid isir skont l-obbligazzjonijiet legali, skont il-Liġijiet tal-Pajjiż, skont ir-*Rule of Law* ukoll. Allegat nuqqas f'dan ir-rigward huwa nuqqas *part and parcel* mar-relazzjoni kuntrattwali u l-preskrizzjoni applikabbli hija dik kuntrattwali.

L-Arbitru Sostitut iġġaddi issa għall-kwistjoni ta' minn meta tibda tiddekorri l-perjodu ta' preskrizzjoni. Dan il-punt, fil-fatt, jiġi kkunsidrat irrispettivament mill-kwistjoni ta' jekk il-preskrizzjoni hix kuntrattwali jew extra-kuntrattwali. L-Arbitru Sostitut ma jaqbilx mal-argument tas-Socjetà Konvenuta, illi l-perjodu jibda jgħaddi mit-13 ta' Ottubru 2006, għaliex l-allegat telf, l-allegat dannu ma sarx fil-ġurnata tal-inkontru li wassal għall-bejgħ iżda sar wara, skont il-*performance* jew nuqqas ta' *performance* tat-TEP 2. L-allegat telf ta' qligħ, it-telf fil-kapital sar b'mod eventwali u gradwali.

Mhux il-lok li l-Arbitru Sostitut jiddetermina minn meta beda jgħaddi l-perjodu ta' preskrizzjoni. Min jallega preskrizzjoni għandu jippruvaha (*Edgar Causon noe v. Abdelsalam A Sheibani noe*, sentenza tal-Qorti tal-Kummerċ, 4 ta' Diċembru 1987). Peress li fl-ilment taht kunsiderazzjoni min allega l-preskrizzjoni ma ddeterminax dan b'mod sodisfaċenti għall-Arbitru Sostitut, u mhux ir-rwol tal-Arbitru Sostitut li jstabilixxi hu minn meta tibda tiddekorri l-preskrizzjoni, l-istess Arbitru Sostitut iwarrab l-eċċezzjonijiet innifishom dwar preskrizzjoni u jqis l-ilment bħala wieħed li m'hux preskritt. Għaldaqstant, l-Arbitru Sostitut jiċhad it-talbiet preliminari rigward preskrizzjoni tal-Ilment.

7.2 Il-Mertu

Ladarba l-eċċezzjonijiet preliminari rigward preskrizzjoni huma miċħuda, l-Arbitru Sostitut issa se jgħaddi biex jiddeċiedi u jagħti ġudizzju fuq il-merti tal-ilment skont il-Kap. 555 tal-Liġijiet ta' Malta.

Fil-qosor ħafna, l-allegazzjoni tal-Ilmentatriċi hija li persuna avvanzata fl-età, li ma tifhimx bl-Ingliż, li marret għand persuni professjonisti u għamlithielhom ċara x'kienet is-sitwazzjoni tagħha, kif ukoll x'kienu x-xewqat tagħha, u fdathom prattikament b'għajnejha magħluqa, twasslet biex issofri telf finanzjarju konsiderevoli, b'konsegwenza tal-fatt li kkonvinċewha biex tinvesti fi prodott li ma kienx iġġodd għaliha.

Mill-verbal tas-seduta tal-5 ta' Jannar 2018, irrizulta fost affarijiet oħra illi:

- i. L-Ilmentatriċi kkonfermat il-firem tagħha;
- ii. L-ilmentatriċi kkonfermat li ma qratx dak li ffirmat u dan għaliex fdat fl-ispjegazzjoni li ngħatat verbalment;
- iii. L-Ilmentatriċi mliet karta fl-2008 li wassal għall-bejgħ ta' parti mill-investment tagħha, minkejja d-dubji tagħha dwar din il-karta u s-sinifikat tagħha.

Mill-istess verbal irrizulta wkoll illi:

- i. L-Ilmentatriċi ma tafx tikteb, taqra jew titkellem bl-Ingliż;
- ii. L-Ilmentatriċi qatt ma kienet għamlet investimenti qabel l-2006;
- iii. L-Ilmentatriċi ma tafx x'inhuma *prospectus*, u *annual report*;
- iv. L-Ilmentatriċi ma ngħatatx spjegazzjoni dwar ir-riskji involuti fit-TEP 2;
- v. L-Ilmentatriċi ma ngħatatx informazzjoni dwar iċ-*charges*, u *brokers' commissions*;
- vi. L-Ilmentatriċi ma tafx is-sinifikat ta' *execution only* u *promotion to sell*.

Mill-verbal tas-Sur Michael Schembri, rrizulta li hu eżonera l-aġir tas-Socjetà Konvenuta meta rreveda il-każ snin wara, inkluż fil-klassifikazzjoni tal-Ilmentatriċi bħala *experienced investor*. Dan għamli mingħajr ma biss kellu l-ebda forma ta' komunikazzjoni ma' Ms Lorna Pace, li żgur kienet *accountable* għall-aġir tagħha, u kienet strumentali biex l-Ilmentatriċi nvestiet fit-TEP 2.

Dan kollu jindika nuqqasijiet serji. L-ewwel nuqqas huwa tal-Ilmentatriċi stess, li qatt ma kellha tiffirma dokument f'lingwa li ma titkellimx, ma taqrax u ma tifhimx. Dan in-nuqqas, però, ma jfissirx li s-Socjetà Konvenuta hija eżonerata minn kull forma ta' responsabbiltà. L-Ilmentatriċi kienet evidentement fi żvantaġġ kbir meta marret għand is-Socjetà Konvenuta u talbet is-servizzi tagħha. Is-Socjetà Konvenuta hija azzjenda organizzata, li l-ħaddiema tagħha żgur li jafu jtkellmu, jaqraw u jiktbu bl-Ingliż. Mela kellhom obbligu li bħala minimu, jimlew id-dokumentazzjoni b'mod korrett. Id-dokumenti jindikaw li l-Ilmentatriċi spjegat ilhom sew minn fejn kienet ġejja, x'kienu x-xewqat tagħha, u x'riedet takkwista permezz tal-investment in kwistjoni. Żgur li min mela' l-karti u ttanta jispjega lill-Ilmentatriċi, kien konxju mhux biss tal-limitazzjonijiet tagħha, iżda wkoll tal-fatt li hi ffirmat fejn qalulha mingħajr ma qrat il-kontenut. Dan it-tip ta' aġir min-naħa tas-Socjetà Konvenuta mhux aċċettabbli.¹ Iktar ma l-klijenta tkun vulnerabbli, iktar mhux aċċettabbli.

---

¹ L-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji, fil-każ numru 417/2016 deċiża fis-27 ta' Settembru 2017, osserva illi: *'Min hu speċjalizzat f'dan il-qasam, hu obbligat li jara li min jinvesti jkun qed jifhem x'qed jiġri u jekk jistax jieħu dak ir-riskju.*

Mod imur jinvesti, per eżempju, avukat: jekk jaqbad u jiffirma possibilmment wieħed jasal biex igħid li affarijiet, problema tiegħu, għaliex avukat żgur jaf li għandu jaqra u jiffirma qabel ma jagħti l-kunsens tiegħu permezz ta' firma. Imma li mara anzjana, ma tifhimx u ma titkellimx bl-Ingliż, li lanqas biss tircievi pensjoni, taççetta formoli mingħandha li jinkludu stqarrijiet bħal *'I confirm that I read the CCP and any attachments...'* hija stedina għall-inkwiet u qatt ma kellha tiġi aċċettata mill-Kumpanija konvenuta. Il-Kumpanija konvenuta ma kellhiex thalliha tiffirma bl-agħma. Imissha tatha l-karti u qaltilha tiegħu parir indipendenti, u għibhom lura iffirmiti wara li ħadet dan il-parir indipendenti.

Il-problema, ovvjament, hija illi dment li l-investimenti jmorru tajjeb, in-nuqqasijiet inizzjali jibqgħu ma jinkixfux, imma jekk l-affarijiet imorru ħażin, wieħed jibda jsaqsi u jindaga fil-passat. L-Ilmentatriċi fdat lis-Socjetà Konvenuta, u huma ttradew dik il-fiduċja għaliex qabdu u mlew il-formoli kif qabel lilhom, inkluż li l-Ilmentatriċi hija *Experienced Investor* meta bl-ebda mod ma kienet tikkwalifika *as such*. Persuna li taret investimenti u kontijiet bankarji ta' ħuha, qatt ma setgħet taret l-esperjenza tiegħu, żgħira jew kbira. Mela jekk ħuha, għall-grazzja tal-argument, kien *Experienced Investor*, hi li qatt personalment ma nvestiet, hija totalment *inexperienced investor*.

Isegwi illi, meta giet klassifikata **mill-Kumpanija Konvenuta** bħala *experienced investor* infethilha l-bieb li permezz tiegħu tkun tista' tinvesti fit-TEP 2. Dan jirriżulta mir-*Risposta ta' GlobalCapital Financial Management Limited* paġna 4 (*'jiġi rilevat illi kif indikat mill-prospett tal-istess investment dan kien "Experienced Investor Fund", kif ukoll mill-Fact Sheet tal-istess TEP 2 iddatata Ottubru 2006: 'Important. This fact sheet is intended for use by professional advisors only. The Fund is an Experienced Investor Fund and investors should take independent financial advice...'*). Peress li l-Ilmentatriċi ma kienitx fil-fatt *experienced investor*, hi nvestiet fi prodott li ma jgħoddx għaliha. Investiet għaliex imxiet fuq dak li qaltilha s-socjetà professjonali u għaliex emmet li din is-socjetà se timxi fl-aħjar interessi tagħha.

Issir issa referenza għall-*Investment Services Rules* maħruġa mill-MFSA, b'mod partikolari l-obbligazzjoni li:

2.01 When providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests of its clients....

---

*U għalhekk, ir-ragunar tal-Prim Awla tal-Qorti Ċivili (Evelyn Farrugia et v. Global Capital Financial Management Ltd) huwa wieħed ġust f'każi ta' din in-natura, fejn hemm **żbilanċ negozjali konsiderevoli bejn il-partijiet.**' (enfasi miżjuda).*

L-Arbitru Sostitut jagħmel referenza wkoll għall-artikolu 2.16 tal-istess regolamenti:

2.16 The Licence Holder shall obtain from clients or potential clients, such information as is necessary for the Licence Holder to understand the essential facts about the client and to have a reasonable basis for believing, giving due consideration to the nature and extent of the service provided, that the specific transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a portfolio management service, satisfies the following criteria: a. it meets the investment objectives of the client in question; b. it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives; c. it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio.

Ma ġiex kontradett li l-objettiv tal-Ilmentatriċi kien li jkollha dħul regolari mill-imgħaxijiet. Fl-istess ħin, irrizulta ċar mid-dokumentazzjoni illi t-TEP 2 ma jħallasx imgħaxijiet. Dan ifisser illi 2.16 (a) ma ġietx sodisfatta.

Rigward jekk il-klijent jiflaħx għas-sogru relatat mal-investment, peress li l-Ilmentatriċi hija mara mdaħħla fl-età li qatt ma ħadmet u li ma tirċievi xejn mingħand il-Gvern, ma jidhirx li 2.16 (b) hija sodisfatta. L-Ilmentatriċi, fil-qagħda tagħha, ma kienet fl-ebda pożizzjoni li taffordja li tiffel minn flusha.

Lanqas ma ġiet sodisfatta 2.16 (c), u dan għaliex persuna li qatt ma nvestiet, qatt ma tista' titqies li kellha l-esperjenza neċessarja u t-tagħrif biex tifhem l-implikazzjonijiet (inkluż ir-riskji potenzjali) ta' dak li kienet qiegħda tagħmel. Qagħdet biss fuq dak li qaltilha r-rappreżentanta tas-soċjetà u xejn iżjed.

8. Konkluzjonijiet tal-Arbitru Sostitut

Rigward l-eċċezzjonijiet preliminari ta' preskrizzjoni, l-Arbitru Sostitut jikkonkludi illi:

i. l-preskrizzjoni applikabbli hija dik kuntrattwali; u

ii. Irrispettivament minn jekk il-preskrizzjoni hix kuntrattwali jew extra-kuntrattwali, is-Soċjetà Konvenuta naqset milli tforni provi sodisfaċenti dwar minn meta tibda tgħodd il-preskrizzjoni u, għalhekk, l-Arbitru jikkonkludi billi jwarrab l-eċċezzjonijiet preliminari fl-intier tagħhom u jikkonkludi illi l-ilment mhux preskritt.

Rigward il-merti, l-Arbitru Sostitut jikkonkludi illi l-Ilmentatriċi mhux talli ma kellhiex tiġi klassifikata bħala *Experienced Investor*, bil-konsegwenzi kollha ta' dan inkluż illi t-TEP 2

ma kellux jiġi offrut lilha peress li ma kienitx *Experienced Investor*, iżda talli l-applikazzjonijiet tagħha lanqas biss kellhom jiġu aċċettati taħt iċ-ċirkostanzi. Li tħalli persuna ta' dik l-età, ta' dak il-livell ta' edukazzjoni, li lanqas biss taf taqra u titkellem bl-Ingliż, tiffirma dokumenti daqshekk importanti, fuq spjegazzjoni verbali tal-kontenut u mingħajr ma taqra u tifhem id-dokumentazzjoni, m'hix aċċettabli. Dan, però, ma jfissirx li l-Ilmentatriċi m'għandhiex iġġorr parti mir-responsabbiltà ukoll: hi qatt ma kellha taqbad u tiffirma, mingħajr ma taf x'inhi tiffirma. Dan huwa principju sagrosant, li min jiksru jagħmel dan a riskju tiegħu. L-Arbitru Sostitut isostni illi l-Ilmentatriċi għandha ġġorr parti żgħira iżda mhux għal kollox insinifikanti tar-responsabbiltà għall-konsegwenzi tal-fatt li ffirmit dokumenti u għaddiet flusha mingħajr ma qrat xejn mid-dokumenti kuntrattwali relatati mat-TEP 2.

Fid-dawl tal-konklużjonijiet, l-Arbitru Sostitut jordna illi:

i. fi żmien xahar mil-lum is-Socjetà Konvenuta għandha tagħmel il-preparazzjonijiet neċessarji sabiex l-investiment tal-Ilmentatriċi fit-TEP 2 jinxtara lura mingħandha fl-intier tiegħu, bil-prezz ta' €29,443.39; u

ii. fi żmien xahar mil-lum is-Socjetà Konvenuta għandha tħallas lill-Ilmentatriċi imghaxijiet kif ġejjin:

Perjodi	Rati ta' imgħax
16.11.2006 ² – 3.3.2008: ³	3% ⁴ p.a. fuq l-ammont ta' €31,005.26
4.3.2008 – 12.2.2014: ⁵	3% ⁶ p.a. fuq l-ammont ta' €29,443.39
13.2.2014 sal-ġurnata ta' din is-seduta:	5% ⁷ p.a. fuq l-ammont ta' €29, 443.39
Mill-għada ta' din is-Seduta sakemm din id-deċiżjoni tiġi implimentata fl-intier tagħha:	8% p.a. fuq l-ammont ta' €29, 443.39

u

iii. s-Socjetà Konvenuta tbatì 75% tal-ispejjeż marbuta ma' dan l-ilment. L-Ilmentatriċi għandha tbatì l-kumpliment għaliex, kif diġà gie spjegat, min jiffirma dokument f'lingwa li ma jistax jifhem, jaqra u jikteb, huwa minn tal-anqas parzjalment responsabbli għall-konsegwenzi ta' din l-azzjoni.

Ivan Mifsud
Arbitru Sostitut għas-Servizzi Finanzjarji

² Id-data tal-investment oriġinali.

³ Id-data li fih sar il-bejgħ parzjali tal-investment tal-Ilmentatriċi fit-TEP 2.

⁴ L-Arbitru Sostitut jaqbel mal-Ilmentatriċi illi *Bonds* tal-Gvern jirrapprezentaw investment idoneju għal *cautious investor*. Filwaqt li jidher li huwa minnu dak li kitbet l-Ilmentatriċi, li rendiment annwali fuq *bonds* tal-Gvern ta' għaxar snin kien 4.29% fis-sena fil-każ ta' 4.80% *MGS Tranche II*, ir-rata ta' imgħax ordnata mill-Arbitru Sostitut qiegħed jiġi ridott sabiex jirrifletti l-konkluzjoni tal-istess Arbitru Sostitut, illi l-Ilmentatriċi għandha ġgorr parti mill-konsegwenzi tal-fatt illi hadd ma għandu jiffirma dokument mingħajr ma jaqrah, aktar u aktar meta dan id-dokument huwa miktub f'lingwa li wieħed la jaf jikteb u lanqas jaqra. It-tnaqqis fir-rata tal-imgħax huwa stabbilit *arbitrio boni viri*.

⁵ Din hija d-data tar-rakkomandazzjoni tal-*Unit għall-Ilmenti tal-Konsumatur* tal-MFSA. Filwaqt li huwa minnu li r-rakkomandazzjoni ta' dan il-*Unit* ma jammontax għal sentenza ezekuttiva, il-prinċipji ġenerali tal-liġi jitolbu illi rakkomandazzjoni ta' entità bħal din għandha tiġi implimentata jekk mhux għal raġunijiet serji tant li jiġġustifikaw li dawn ir-rakkomandazzjonijiet jitwarrbu. Li r-rakkomandazzjonijiet jitwarrbu, per eżempju, għaliex huma sempliċi rakkomandazzjonijiet li ma jstgħux jiġu nferzati, mhix raġuni serja u ġustifikabbli.

⁶ Ir-rata ta' 3% hija stabbilita għall-istess raġunijiet imfissra f'N.4.

⁷ Normalment ir-rata ta' interessi f'każ bħal dan huwa ta' 8%. Iżda din ir-rata qiegħda tiġi mnaqqsa għall-istess raġunijiet imfissra f'N.4.